

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

จากโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งมุ่งหวังในการสร้างความรู้ให้แก่ประชาชนเข้าใจและเห็นความสำคัญของพันธุกรรมพืช มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐภายใต้การกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าหลักในการสร้างและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ทางด้านวิชาการ จริยธรรม คุณธรรมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ให้เป็นบัณฑิตที่สามารถรับใช้สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงยังเป็นแหล่งรวบรวมและเก็บรักษาองค์ความรู้ต่าง ๆ ไว้เพื่อการค้นคว้าและอ้างอิง จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะดำเนินการสนองโครงการดังกล่าวตามพระราชดำริ

โดยมุ่งเน้นการศึกษาในพื้นที่บริการในเขตจังหวัดสุพรรณบุรีรัศมี 50 กิโลเมตร เนื่องจากจังหวัดสุพรรณบุรีอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นสถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต อีกทั้งยังมีศูนย์การศึกษานอกที่ตั้งในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมในการศึกษา ด้วยการขยายความเจริญของจังหวัดสุพรรณบุรีทำให้มีการขยายไปยังพื้นที่ต่างรอบๆ ตัวจังหวัด ซึ่งการพัฒนาที่ขยายออกไปมีทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การคมนาคม การสร้างที่อยู่อาศัย อาคารพาณิชย์ โรงงานต่างๆ รวมถึงการพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการท่องเที่ยว ทำให้พื้นที่เดิมที่เคยเป็นที่อยู่ในพรรณไม้นานาชาติถูกรุกราน และเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งพันธุ์ไม้ที่มีสรรพคุณในการบรรเทาและรักษาโรคต่างๆ ที่เรียกว่า “พืชสมุนไพร” ที่เดิมมีอยู่มากในแถบนี้ก็ค่อยลดลงโดยเฉพาะมะเกลือ ซึ่งเป็นต้นไม้ประจำจังหวัดสุพรรณบุรี และบางชนิดหายไปจากพื้นที่แล้วอย่างถาวร โดยเฉพาะในพื้นที่อำเภอเดิมบางนางบวช ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีป่าไม้ ป่าชุมชนอยู่มากมาย แต่ปัจจุบันถูกเปลี่ยนแปลงไปเป็นพื้นที่ทางการเกษตร บ้านเรือน โรงไฟฟ้าพลังชีวมวล เช่น แกลบ เป็นต้น ซึ่งเป็นที่น่าเสียดายหากพันธุ์พืชที่มีสรรพคุณทางการรักษาและบรรเทาโรคนี้จะหายไปจากพื้นที่ โดยปราศจากการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลตัวอย่างไว้สำหรับการศึกษาและอนุรักษ์ รวมไปถึงภูมิปัญญาของชุมชนในการนำพืชสมุนไพรต่างๆ มาใช้ประโยชน์ ทั้งวิธีการเก็บ การใช้ การรักษาของชุมชน จึงนับเป็นเหตุผลที่มีน้ำหนักหากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตจะได้ทำการศึกษาและเก็บรวบรวมพันธุ์ไม้

สมุนไพรเหล่านี้ไว้เป็นข้อมูลในการศึกษาและอนุรักษ์ไว้ในอนาคต รวมถึงการสืบทอดความรู้ และวิธีการใช้ประโยชน์ในการใช้พันธุ์พืชสมุนไพรต่างๆ จากภูมิปัญญาชุมชนในพื้นที่เอง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนองพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีให้มีความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อศึกษาความหลากหลายของพันธุ์พืชสมุนไพรในเขตอำเภอเดิมบางนางบวช
3. เพื่อประเมินสภาพของพันธุ์พืชสมุนไพรในพื้นที่ที่ทำการศึกษาและเสนอแนวทางในการอนุรักษ์
4. เป็นข้อมูลสำหรับการเรียนรู้และอ้างอิงเกี่ยวกับพันธุกรรมพืชสมุนไพรในเขตพื้นที่ศูนย์การศึกษานอกที่ตั้ง จังหวัดสุพรรณบุรี

ขอบเขตของโครงการวิจัย

1. พันธุ์พืชที่ทำการศึกษาคือ พันธุ์พืชพื้นถิ่น สมุนไพรยืนต้นเท่านั้น
2. พื้นที่ที่ทำการศึกษาคือ จังหวัดสุพรรณบุรี และมีรัศมีในการเก็บรวบรวมพันธุ์พืชสมุนไพรไม่เกิน 50 กิโลเมตรจากศูนย์การศึกษานอกที่ตั้ง จังหวัดสุพรรณบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาในส่วนของคุณลักษณะความหลากหลายของพันธุ์พืชสมุนไพรและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการใช้ประโยชน์ในพื้นที่อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อตอบสนองตามพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีให้มีความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ รวมถึงการศึกษาชนิดใช้ประโยชน์ใน รวมถึงศึกษาความหลากหลายของพันธุ์พืชสมุนไพรในเขตอำเภอเดิมบางนางบวชประเมินสภาพของพันธุ์พืชสมุนไพรในพื้นที่ที่ทำการศึกษาและเสนอแนวทางในการอนุรักษ์ และเป็นข้อมูลสำหรับการเรียนรู้และอ้างอิงเกี่ยวกับพันธุกรรมพืชสมุนไพรในเขตพื้นที่ศูนย์การศึกษานอกที่ตั้ง จังหวัดสุพรรณบุรี